

Öğrenmenin sınırı yoktur ve bu her dönem için geçerlidir ama özellikle bu dönemde sürekli öğrenmek gerekiyor. Öğrendikçe birbirinden ayrı imiş gibi görünen konular arasında daha iyi bağlantı kuruyorsunuz.

Son kitabım **Küresel iç savaş ve Türkiye**'de altı ülkenin durumuna dikkat çekmiştim: Rusya Federasyonu, Çin, Brezilya, Güney Afrika, Hindistan ve Türkiye. Bu konuda yayınlar peş peşe geliyor ve bilinenin sürekli daha ilerisine gidiyorlar.

Almanya'da solun önemli teorik dergilerinden **Prokla**'nın son sayısında "Sermayenin Uluslararasılaşmasının Analizi" başlıklı yazının ilk bölümü yayınlandı. Yazarı tanıyorum: Thomas Sablowski. Buradaki ilk üniversite eğitiminde kendisinden iki ders almıştım, sonra üniversitede kalmadı. Son görüştüğümüzde Küba'ya gidiyordu ve diğer sosyalist ülkelerde olanın –burjuvazinin komünist partisinden çıkması- bu ülkede neden olmayacağı üzerine konuşmuştuk. Küba'da burjuvazi zaten var, Florida'da yıllardan beri rejimin yıkılmasını bekliyor (Konuyu **Che Guevara – Kısa Uzun Bir Hayat** 'ta anlatmıştım).

Yazının ilk bölümünün bence en önemli yanı, küreselleşmedeki gerilemedir. Kapitalin uluslararasılaşmasının olmazsa olmazlarından bir tanesi, sermayenin ve malların ülkeden ülkeye serbestçe akabilmesidir. Son birkaç yılda bu konuda gerileme var; nedeni de korumacılığın ya da gümrük duvarlarıyla iç pazara girişin zorlaştırılmasıdır. Bunun en bilinen örneği ABD'nin Çin'den ülkeye gelen mallara yönelik yeni gümrük tarifesidir. ABD benzer uygulamayı bir oranda Avrupa Birliği (AB) ülkelerine ve özellikle Almanya'ya yönelik olarak da yaptı. Aradaki görüşmeler sonucu yapılan düşük düzeyde kaldı ama özellikle Alman otomobillerine yönelik daha sert kısıtlamalar gündeme gelebilir.

Bu uygulamalar Reagan'ın 1980'li yılların başlarında ucuz elektronik ürünleriyle ABD pazarını işgal eden Japonya'ya karşı aldığı önlemlere benziyor.

Eski üçlü ABD-AB-Japonya'nın yerine yeni üçlü ABD-AB-Çin almış durumdadır.

AB denilince de bunu özellikle Almanya olarak anlamak gerekir.

Yazıdaki önemli ikinci konu ise (sonraki bölümde incelenecek) kapitalizmin tarihinde ilk kez görülen batıdan doğuya kayıştır. Kapitalizmin eksenini ilk önce Avrupa'da idi ve başlıca temsilcisi İngiltere idi. Ardından daha batıya kaydı ve ABD ön plana çıktı. Şimdi ise belirgin olarak Çin ve Hindistan öne çıkmaktadır. Hem nüfus hem de ekonomik potansiyel olarak bu iki ülke gittikçe yükseliyor.

Teknolojik olarak birçok konuda önder olan Almanya'da "Yapay zeka konusuna gerekli önemi vermezsek Çin'in gerisinde kalacağız" söylemi bile Çin'in rekabetinin boyutlarını anlamak için yeterlidir. Çin şu anda yapay zekayı kitle denetiminde en yaygın kullanan ülkedir. Her yaptığınız işten iyi ya da kötü puan alıyorsunuz ve yeterince iyi puanınız yoksa tren bileti bile alamıyorsunuz. 1,5 milyarlık nüfus üzerinde müthiş bir denetim var. **Le Monde Diplomatique**'in son sayısında Uygurların yaşadığı Sincan bölgesinde bu denetimin ulaştığı boyutları açıklayan uzun bir yazı yayınlandı.

"ABD emperyalizmi..." diye başlayan analizlerin açık olarak eskidiği bir döneme giriyoruz. Yükselen yeni güçler ve bunların temsil ettiği farklı kapitalizmler var.

Son kitabımda alt emperyalizm örnekleri vermiştim ama Rusya Federasyonu ve Çin bu kapsamın üzerine çıkıyorlar. Bu ülkelerdeki kapitalizm Batı ülkelerindekinden farklıdır ve benzer durum Brezilya, Türkiye, Hindistan ve Güney Afrika için de geçerlidir.

Bu listede sadece ülke isimleri görmeyin. Rusya Federasyonu ve Çin ya da 20. yüzyılın iki büyük sosyalist devriminin ülkesi var. Bunlar artık dünyadaki kapitalist hiyerarşide ABD'yi zorlamaya başlayan ve farklı kapitalizmlere sahip ülkelerdir.

Hindistan da uzun bir dönem "Blokuzlar Hareketi" lideriydi, sosyalist bir ülke değildi ama sola yakın bir ülkediydi. Şimdi alt emperyalizmin önde gelen temsilcisidir ve daha yukarıya çıkmaktadır.

Türkiye'yi sürekli batının kapitalist ülkeleriyle değil de bu ülkelerdeki rejimlerle karşılaştırırsanız önemli benzerlikler görürsünüz. Rusya Federasyonu ile Türkiye arasındaki benzerlikleri son kitabımda belirtmiştim. Brezilya'ya da dikkatinizi çekerim. Yakın dönemde kendi kaynaklarıyla savaş uçağı üretebilecek olan bu ülkede kendisini açık olarak ırkçı diye tanımlayan bir kişi cumhurbaşkanı oldu.

Hindistan'daki gelir uçurumuna bakarsanız, Türkiye'yi refah devleti olarak görebilirsiniz. Bu ülkede nüfusun büyük kesimi halen kırsal alanda yaşamaktadır. Dünya çapında olmaya başlayan bir ülkede nüfusun büyük kesiminin kentlerde yaşaması eskidendi, artık geçerli değildir.

Bütün bunları içeren farklı bir dünya kapitalist sistemi tahlili gerekiyor.

Türkiye Devriminin Acil Sorunları'nda (TDAS) 44 yıl önce yaptığım ve önemini yıllarca koruyan emperyalizm tahlili bugün geçerli değildir. Özellikle eski sosyalist ülkelerin dünya kapitalist sisteminde sergilediği büyük yükseliş önemle incelenmelidir.

Çin'de komünist partisinin öncülüğündeki kapitalizmi incelemeden bugünkü dünyayı anlamak mümkün değildir. Çin her şey değil, burası tamam, ama onu atladığınızda ya da gereken önemi vermediğinizde bugünkü dünyayı anlayamazsınız.

Mao'nun ölümünün ardından kısa süren bir iç çatışma yaşandı ve 1979'da mücadeleden galip çıkan Deng Xiao Ping ve ekibi Çin'i kapitalist gelişme yoluna soktu. Bunun Mao zamanından gelen güçlü bir alt yapısı vardı, başka türlü mümkün değildir.

Çin bir süreden beri Suudi Arabistan ile birlikte ABD'nin devlet hisse senetlerini en fazla alan ülkedir. ABD de **40 Yıl Sonra TDAS**'ta belirttiğim gibi, sermaye ihraç etmekten çok ithal eden ülkedir. ABD içinde başka ülkeler tarafından yapılan yatırımların tutarı, ABD'den başka ülkelere ihraç edilen sermayeden fazladır.

Bu bağlamda eğer eskiden olduğu gibi emperyalizmi sermaye ihracı olarak tanımlayacak isek, ABD ihraç ettiğinden daha fazla sermaye ithal eden bir ülke olarak emperyalist değildir.

Alışkanlık ve yeniye öğrenmekteki tembelliğin gereği olarak eski tanımları tekrarlayabiliriz ama dünya o tanımlara uymuyor artık...

Çin'in özellikle son 40 yıldaki gelişme çizgisini incelemek gerek...

Sürekli söylüyorum ama bir türlü yapmadım, hep başka konular araya girdi...